

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Drienčany

2008 – 2015

Mikroregión
TEPLÝ VRCH

Miestna akčná skupina
MALOHONT

Miestna akčná skupina
MALOHONT

Zadávatel': Obec Drienčany
Spracovateľ': Miroslava Kubaliaková, Hrachovo
Rok spracovania: 2008

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Drienčany bol schválený uznesením Obecného zastupiteľstva v Drienčanoch pod č.....zo dňa..... .

.....
Viera Gregorčoková
starostka obce Drienčany

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Drienčany 2008 - 2015**OBSAH:**

1. ÚVOD.....	2
1.1 Čo je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja	2
1.2 Metodika a postup spracovania PHSR obce	2
1.3 Nadväznosť PHSR na základné rozvojové dokumenty	3
1.4 Základné charakteristiky obce Drienčany.....	5
2. VÍZIA ROZVOJA OBCE	7
3. ANALYTICKÁ ČASŤ	8
3.1 Audit zdrojov.....	8
3.1.1 Prírodné zdroje a podmienky.....	8
3.1.2 História a kultúrne zdroje	11
3.1.3 Ľudské zdroje	12
3.1.4 Občianska vybavenosť a technická infraštruktúra.....	18
3.1.5 Ekonomické zdroje	23
3.2 SWOT analýza.....	28
3.3 Analýza problémov.....	29
4. STRATEGICKÁ ČASŤ.....	30
4.1 Ciele	30
4.2 Akčný plán.....	31
4.3 Hodnotenie	32
5. ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR	33
5.1 Finančné zabezpečenie	33
5.2 Administratívne zabezpečenie	33
6. HODNOTENIE A AKTUALIZÁCIA PHSR	34
6.1 Monitoring a hodnotenie PHSR.....	34
6.2 Aktualizácia PHSR.....	34
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY A MATERIÁLOV	35
PRÍLOHY	36
Príloha č. 1 - Aktuálny akčný plán na roky 2009 – 2010	37

1. ÚVOD

1.1 Čo je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej len PHSR) obce Drienčany je komplexný dokument, ktorý vyjadruje plány a predstavy vedenia obce a jej obyvateľov o rozvoji obce do vzdialenej budúcnosti ako aj konkrétne aktivity na najbližšie roky.

program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
=
rozvoj podľa plánu

V zmysle zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja je PHSR obce nástroj, ktorý má napomôcť efektívnemu čerpaniu prostriedkov pre miestny rozvoj. Je to strednodobý programový dokument, ktorý obsahuje najmä:

- analýzu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce
- ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb
- úlohy a potreby rozvoja vo všetkých oblastiach života obce
- návrh finančného a administratívneho zabezpečenia

Okrem toho PHSR umožňuje usmerňovať aktivity v obci tak, aby smerovali k celkovému rozvoju obce a zlepšeniu kvality života jej obyvateľov. PHSR je zároveň realistickou stratégiou obce, t.j. vyjadrením toho, do ktorých oblastí chce obec smerovať svoje úsilie, čas i financie.

PHSR má pre rozvoj obce význam len vtedy, ak nasleduje systematická realizácia aktivít a cieľov, ktoré sú v ňom stanovené.

1.2 Metodika a postup spracovania PHSR obce Drienčany

PHSR obce Drienčany na roky 2008 - 2015 bol spracovaný podľa Príručky pre mikroregióny a obce na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ARVI Nitra a VOKA Banská Bystrica, 2002).

Spracovanie PHSR obce Drienčany na roky 2004 – 2007

prebiehalo v rokoch 2004 – 2005 v rámci projektu Trvalo udržateľný rozvoj znevýhodnených vidieckych oblastí NUTS II – Stredné Slovensko.

Hlavným výstupom projektu bola rozvojová stratégia územia Mikroregiónov Rimava a Rimavica a Teplý Vrch, do ktorého patrí aj obec Kružno.

Audit zdrojov obce bol zostavený z dostupných štatistických údajov a odborných dokumentov, za pomoci obecného úradu, podnikateľských subjektov, spoločenských organizácií a dobrovoľníkov. Strategická časť dokumentu bola prevzatá z pracovných stretnutí mikroregiónov a prispôbena podmienkam obce. Akčný plán PHSR bol spracovaný na zasadnutí obecného zastupiteľstva za prítomnosti zástupcov samosprávy, podnikateľského a neziskového sektora. PHSR obce Drienčany na roky 2004 – 2007 bolo spracované len v elektronickej verzii.

Projekt bol spolufinancovaný z prostriedkov Európskeho spoločenstva, programu SAPARD.

Aktualizácia a dopracovanie PHSR obce Drienčany na roky 2008 – 2015

bolo realizované v roku 2008 v rámci činnosti komunitných konzultantov
Partnerstva Gemer – Malohontu.

Audit zdrojov obce z roku 2004 bol aktualizovaný a strategická časť PHSR bola doplnená v spolupráci so starostkou obce, poslancami obecného zastupiteľstva a zástupcami občanov a miestnych podnikateľov.

Projekt bol spolufinancovaný Európskou úniou.

1.3 Nadväznosť PHSR na základné rozvojové dokumenty

PHSR obce Drienčany je tvorený dokument so súhrnom aktivít, ktoré prispievajú k dosiahnutiu stanovených cieľov. Tie sú v súlade s prioritami a cieľmi určenými v rozvojových dokumentoch na miestnej, regionálnej i národnej úrovni.

1.3.1 Dokumenty na miestnej úrovni

Integrovaná stratégia rozvoja územia Miestnej akčnej skupiny MALOHONT 2009 - 2015

Strategický cieľ:

Zlepšenie kvality života obyvateľov regiónu Malohont, čo najlepším využitím miestnych ľudských, prírodných a kultúrnych zdrojov.

Špecifické ciele:

1. Podporiť tvorbu a udržanie pracovných príležitostí u miestnych subjektov
2. Podporiť rozvoj cestovného ruchu využitím a zhodnotením daností regiónu
3. Zlepšiť vybavenosť, základné služby a vzhľad obcí regiónu
4. Zvýšiť vzdelanostnú úroveň a participáciu obyvateľov na rozvoji života v regióne
5. Zabezpečiť koordináciu medzi subjektmi na území regiónu a posilniť spoluprácu na národnej i medzinárodnej úrovni

1.3.2 Dokumenty na regionálnej úrovni

Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) na roky 2007 - 2013

Strategický cieľ rozvoja kraja:

Zvýšiť kvalitu života obyvateľov, konkurencieschopnosť a výkonnosť kraja konvergenciou jeho ekonomiky k priemeru Európskej únie - 15 (pôvodných 15 krajín EÚ pred rozšírením v roku 2004) cestou trvalo udržateľného rozvoja

Prioritné oblasti rozvoja (každá z nich má niekoľko špecifických cieľov):

1. Rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov
2. Inovácie a rast konkurencieschopnosti priemyslu
3. Cestovný ruch
4. Doprava
5. Informačná spoločnosť
6. Životné prostredie
7. Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka

1.3.3 Dokumenty na národnej úrovni

Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007 - 2013

Strategický cieľ:

Výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja

Strategické priority a ich ciele:

1. Infraštruktúra a regionálna dostupnosť - Zvýšenie hustoty vybavenia regiónov infraštruktúrou a zvýšenie efektívnosti s ňou súvisiacich verejných služieb
2. Vedomostná ekonomika - Rozvoj zdrojov trvalo udržateľného ekonomického rastu a zvyšovanie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb
3. Ľudské zdroje - Zvýšenie zamestnanosti, rast kvality pracovnej sily pre potreby vedomostnej ekonomiky a zvýšenie sociálnej inklúzie rizikových skupín

Horizontálne priority:

1. Marginalizované rómske komunity
2. Rovnosť príležitostí
3. Trvalo udržateľný rozvoj
4. Informačná spoločnosť

Program rozvoja vidieka SR 2007 - 2013

Strategický cieľ:

Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva a zlepšiť životné prostredie zavádzaním vhodných poľnohospodárskych a lesníckych postupov a kvalitu života na vidieku s dôrazom na trvalo udržateľný rozvoj

Prioritné oblasti rozvoja:

1. Zvýšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
2. Zlepšenie životného prostredia a krajiny
3. Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva
4. Prístup Leader

1.4 Základné charakteristiky obce Drienčany

Adresa sídla OcÚ:	Obecný úrad Drienčany, 980 23 Teplý Vrch
Kontakty: tel.:	047/56 96 224
e-mail:	ocu@drienčany.sk
Starosta obce:	Viera Gregorčoková
IČO:	00649953
DIČ:	???
Kód obce:	514659
Kód katastrálneho územia:	Drienčany 812889 Papča 812897
Kraj:	Banskobystrický
Okres:	Rimavská Sobota
Príslušnosť k pólom rastu:	mimo pólom rastu (pre účely NSRR SR 2007 – 2013)
Mikroregión:	Teplý Vrch
Miestna akčná skupina:	MALOHONT
Prvá písomná zmienka o obci:	1291
Nadmorská výška stredu obce:	243 m.n.m.
Počet obyvateľov (31.12.2007):	256
Celková výmera územia obce:	1 100 ha (11 km²)
Hustota obyvateľov:	23,3 obyv./km²
Erb obce:	
Členstvo v organizáciách:	Združenie miest a obcí Slovenska Združenia miest a obcí Gemera a Malohontu Miestna akčná skupina MALOHONT, o.z. Mikroregión Teplý Vrch

Drienčany - obec ležiaca 17 km severovýchodne od Rimavskej Soboty v doline riečky Blh v nadmorskej výške 243 m.n.m. Územie obce je súčasťou Drienčanského krasu, ktorý je známy krasovými jaskyňami, škrapami a závrtni.

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1291, hoci sa predpokladá, že obec vznikla ešte skôr na starom sídlisku. Už od spomínaného roku obec patrila rodu Derencsenyiovcov, ktorí tu v roku 1297 postavili aj hrad (k hradu sa viaže román Ľudovíta Kubániho "Valghata"). V 15. storočí sa ho zmocnil Ján Jiskra, ale roku 1451 ho dobyl Ján Hunyady. Hrad zanikol koncom 17. storočia.

V 13. storočí bol na staršom neskororománskom základe postavený prvý kostol, ktorý bol v rokoch 1513 a 1793 prebudovaný. Je obohaný múrom so strelnými otvormi. Súčasťou areálu kostola je aj renesančná zvonica zo 17. storočia.

V areáli evanjelického kostola je miesto posledného odpočinku Pavla Dobšinského. V jeho blízkosti je pochovaný ďalší významný dejateľ slovenských dejín, zberateľ ľudovej slovesnosti Jonatan Dobroslav Čipka (1819 - 1961).

Pavol Dobšinský (1828-1885) pôsobil v obci na miestnej fare od roku 1861 ako evanjelický kňaz, spisovateľ a folklorista. Pod areálom fary sa nachádza pamätník zobrazujúci tvorbu Pavla Dobšinského so symbolom Zlatého pera, zlatej podkovy a zlatého vlasu.

V roku 1828 mali Drienčany 74 domov a 580 obyvateľov. Obyvatelia sa venovali poľnohospodárstvu, brdárstvu, košíkárstvu, pálili vápno a vyrábali vosk. V roku 1964 bola k obci pričlenená obec Pápča, ktorá je dnes jej miestnou časťou.

Obcou prechádza náučný chodník Drienčanský kras a okolie, súčasťou ktorého je areál Dobšinského fary a priestor zaniknutého hradu v severovýchodnej časti obce a Drienčanská jaskyňa. Na chodníku je 14 zastávok s informáciami o prírodných úkazoch spomínaného náučného chodníka. Okrem toho patria medzi atrakcie obce drevené slnečné hodiny a iné rozprávkové stavby.

V súčasnosti má obec Drienčany s miestnou časťou Pápča 256 obyvateľov (k 31.12.2007).

2. VÍZIA ROZVOJA OBCE

Vízia je spoločnou predstavou ľudí o budúcej podobe obce. Vyjadruje ich sny a túžby týkajúce sa rôznych oblastí života v obci. Zástupcovia a občania obce Drienčany si v roku 2005 na verejnom stretnutí k príprave PHSR sformulovali spoločnú víziu.

Vízia rozvoja obce Drienčany do roku 2015:

My, občania obce Drienčany chceme žiť v dobrých medziľudských vzťahoch, v čistom, upravenom a zdravom životnom prostredí s rozvinutým cestovným ruchom a agroturistikou, so zachovávaním tradícií obce – verní odkazu P. E. Dobšinského, s dostatkom kultúrnych a športových podujatí, s pracovnými príležitosťami, v dobrých ekonomických podmienkach, s kvalitnými službami a s dobrým prístupom k celoživotnému vzdelávaniu.

3. ANALITICKÁ ČASŤ

3.1 Audit zdrojov

3.1.1 Prírodné zdroje a podmienky

Geomorfologické pomery

Obec leží v juhovýchodnej časti Slovenského Rudohoria – Revúcka vrchovina, na nive a terasovej plošine v údolí rieky Blh. Chotár vystupuje z nivy na severozápade cez terasovú plošinu do pahorkatiny a na krasovú plošinu. Stred obce je vo výške 243 m n.m., katastrálne územie v rozpätí 210 – 459 m n.m.

Klimatické podmienky

Obec leží v teplej klimatickej oblasti a patrí do teplého, mierne suchého okrsku s chladnou zimou. Priemerné ročné zrážky sa pohybujú v rozmedzí 621 mm ročne. Najvyššie zrážky sú dosahované v júni a júli. Najbližšia klimatologická stanica sa nachádza v Rimavskej Sobote, v nadmorskej výške 214 m n. m.

Štruktúra pôdneho fondu

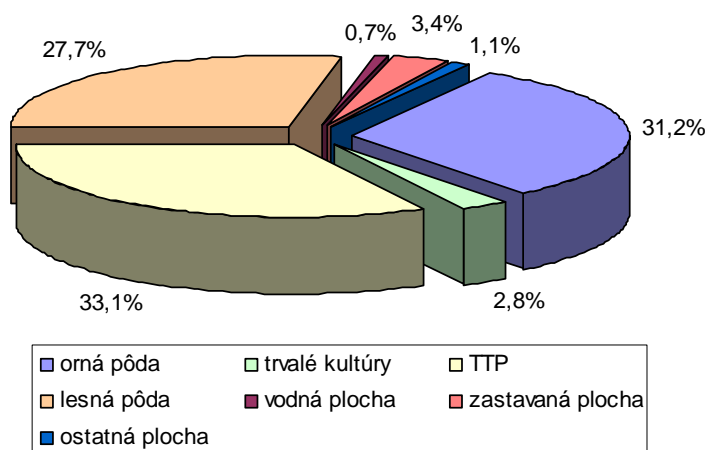
Územie obce Drienčany sa rozkladá na rozlohe 1 100 ha (11 km²). Poľnohospodárska pôda zaberá necelých 740 ha, čo je pri celkovej výmere 67,1 % pôdneho fondu obce. Z toho najväčšie zastúpenie majú trvale trávnaté porasty - 33,1 % a orná pôda - 31,2 % z celkovej výmery pôdneho fondu.

Tab. č. 1 - Štruktúra a využitie pôdneho fondu v obci Drienčany

celková výmera obce		poľnohospodárska pôda (ha)				nepoľnohospodárska pôda (ha)				
		orná pôda	trvalé kultúry	TTP	spolu	lesná pôda	vodná plocha	zastavaná plocha	ostatná pôda	spolu
v ha	1 100,0	342,9	30,7	364,3	737,8	305,2	7,5	37,1	12,4	362,1
v %	100,00	31,2	2,8	33,1	67,1	27,7	0,7	3,4	1,1	32,9

Zdroj: ŠÚ SR – Krajská správa v Banskej Bystrici, 2006

Graf č. 1 - Štruktúra a využitie pôdneho fondu v obci Drienčany

Z nepoľnohospodárskej pôdy majú najväčšie zastúpenie lesy, a to podielom 27,7 % pôdneho fondu. Z hľadiska kategorizácie lesov majú v obci dominantné postavenie lesy hospodárske, ktorých hlavná funkcia je produkcia drevnej hmoty. Lesy v obci sú v súkromnom vlastníctve.

Voda

Katastrálnym územím obce preteká potok Papča s prítokmi Lemešík a Lesný potok, ktorý je jedným z pravostranných prítokov hlavného vodného toku Mikroregiónu Teplý Vrch, rieky Blh. Tá pramení v Stolických vrchoch pod Trstím (nad územím mikroregiónu) a vlieva sa do Rimavy už mimo územia mikroregiónu (v obci Rimavská Seč). Vodné toky Rimavy sú podľa vyhlášky 525/2002 Z.Z. vyhlásené za vodohospodársky významné toky.

V obci sa nenachádza žiadna vodná nádrž ani prameň minerálnej vody. V susednej obci Teplý Vrch je na rieke Blh vybudovaná vodná nádrž Teplý Vrch. Vodná nádrž bola vybudovaná pre zabezpečenie dodávky vody pre závlahy, vedľajším účelom nádrže je zmiernenie a sploštenie povodňovej vlny, rekreácia, chov rýb a športové rybárstvo

Nitrátová direktíva

Nitrátová direktíva je súborom opatrení smerujúcich k zníženiu možností znečistenia vodných zdrojov (povrchové aj podzemné) dusičnanmi, ktoré môžu pochádzať z minerálnych hnojív a z hospodárskych hnojív (maštalný hnoj, hnojovica, močovka), a to vtedy, keď sú aplikované v nadmerných dávkach a v nesprávnom čase, alebo keď sú zle uskladňované.

Nariadením vlády SR zo dňa 23.6.2003 sú na území SR vyčlenené zraniteľné oblasti z hľadiska ochrany vodných zdrojov. Poľnohospodárske subjekty hospodáriace v týchto územiach sú povinné rešpektovať osobitné zásady hospodárenia. **Medzi zraniteľné oblasti je zaradené aj územie obce Drienčany.** (zdroj: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy v Banskej Bystrici, 2007)

V zraniteľných oblastiach boli na základe súboru pôdnych, hydrologických, geografických a ekologických parametrov určené pre každý poľnohospodársky subjekt 3 kategórie obmedzení hospodárenia: kategória A – produkčné bloky s najnižším stupňom obmedzenia hospodárenia
kategória B – produkčné bloky so stredným stupňom obmedzenia hospodárenia
kategória C – produkčné bloky s najvyšším stupňom obmedzenia hospodárenia.

Všeobecné podmienky hospodárenia v zraniteľných oblastiach sú uvedené v Kódexe správnej poľnohospodárskej praxe a konkrétne zásady hospodárenia na produkčných blokoch kategórií A, B, C sú podrobne uvedené v Programe hospodárenia. Oba dokumenty sú dostupné na vysunutom pracovisku VÚPaOP v Banskej Bystrici (Mládežnícka 3) alebo na www.vupu.sk.

Chránené územia

Podľa zákona č. 543/2003 Zb. o ochrane prírody a krajiny platí celom území obce 1. stupeň ochrany, do ktorého patrí všetka voľná krajina mimo ostatných stupňov ochrany. V katastrálnom území obce Drienčany sa nachádza jedno chránené územie, a to prírodná pamiatka Drienčanská jaskyňa, ktorá je chránené 4. a 5. stupňom ochrany.

Natura 2000

Natura 2000 je sústava chránených území členských krajín Európskej únie, určená na ochranu vzácných alebo ohrozených biotopov, živočíchov rastlinných druhov. Jej cieľom je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok.

Sústavu NATURA 2000 tvoria 2 typy území:

1. **chránené vtáčie územia (CHVÚ)** - vyhlasované na základe Smernice o vtákoch: Národný zoznam navrhovaných CHVÚ obsahuje 38 území, z ktorých do územia obce Drienčany nezasahuje žiadne z nich.
2. **územia európskeho významu (ÚEV)** - vyhlasované na základe Smernice o biotopoch: Národný zoznam ÚEV obsahuje 382 území, ktoré budú po schválení Európskou komisiou, zaradené do príslušnej národnej kategórie chránených území. Do územia obce Drienčany zasahuje územie Drienčanského krasu, ktoré je zaradené do Národného zoznamu navrhovaných ÚEV.

Podrobné informácie o územiach zaradených do sústavy NATURA 2000 poskytuje Regionálne informačné centrum NATURA 2000, zriadené pri organizačnom útvere Štátnej ochrany prírody SR.

Životné prostredie

Celkový stav zložiek životného prostredia obce možno na miestnej úrovni hodnotiť ako pozitívny, nakoľko sa v obci nenachádza žiadny významný lokálny zdroj znečistenia životného prostredia. Podľa environmentálnej regionalizácie SR patrí územie obce do územia s vyhovujúcim prostredím. Do územia obce zasahujú aj oblasti s 3. a 4. stupňom kvality životného prostredia, t.j. mierne narušená a narušená kvalita životného prostredia. Je to spôsobené najmä blízkosťou priemyselných, sídelných centier a lokálnymi problémami životného prostredia.

3.1.2 História a kultúrne zdroje

História obce

Drienčany sa spomínajú už v roku 1291 ako Drenchen. V roku 1344 ako Derenchen, 1773 Drecžany, 1868 Drínčany. Až v roku 1920 dostala obec súčasný názov Drienčany.

Hoci sa obec spomína až v roku 1291, vznikla už v predchádzajúcich storočiach. Patrila rodine Derencsényiovcov. Neskôr v druhej polovici 17. storočia viacerým rodinám. Derencsényiovcovi si tu postavili hrad, ktorý sa spomína v roku 1297. V 15. storočí sa ho zmocnil Ján Jiskra, ale roku 1451 ho dobyl Ján Hunyady. Hrad zanikol koncom 17. storočia.

V 13. storočí bol na staršom neskororománskom základe postavený prvý kostol, ktorý bol v rokoch 1513 a 1793 prebudovaný. Je obohnáný múrom so strelnými otvormi. Súčasťou areálu kostola je aj renesančná zvonica zo 17. storočia.

Od roku 1861 pôsobil na miestnej fare evanjelický kňaz, spisovateľ a folklorista Pavol Dobšínský (1828 - 1885), ktorý je pochovaný v areáli kostola.

V roku 1828 mali Drienčany 74 domov a 580 obyvateľov. Obyvatelia sa väčšinou zaoberali poľnohospodárstvom, chovom dobytky, brdárstvom, pálením vápna a výrobou vosku.

Obec Pápča, ktorá je od roku 1964 miestnou časťou obce Drienčany, sa prvýkrát spomína v roku 1332, je však staršieho pôvodu. Bola rozdelená na Hornú a Dolnú Pápču. V roku 1413 sa jej majiteľmi stali Drienčanskovci, v 15. a 16. storočí patrila rodine nazvanej po obci, Papócsiovcov. Za tureckých vojen okolo roku 1500 obec spustla a pôda sa potom dostala do rúk zemanov. Začiatkom 17. storočia bola znova osídlená.

V roku 1828 mala 32 domov a 239 obyvateľov. Obyvatelia sa okrem poľnohospodárstva zaoberali remeslami (hrnčiarstvo, garbiarstvo a výroba dreveného riadu). V roku 1964 bola obec pričlenená k obci Drienčany.

Kultúrne a historické pamiatky

Na území obce Drienčany sa nachádzajú 4 kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu. Z ostatných kultúrnych a historických zariadení sa v obci nachádza kultúrny dom a drevená zvonica z prelomu 16. - 17. storočia. v miestnej časti Pápča.

Tab. č. 2 - Zoznam kultúrnych pamiatok zapísaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu

Obec	Názov pamiatky	Názov objektu	Bližšie určenie objektu	Vznik	Zmeny	Sloh
Drienčany	hrad	hrad	ruina	2.pol. 13.st.	15.st.	gotika
	kostol s areálom	kostol	ev. a.v.	13.st.	1513,1793	barok
	kostol s areálom	zvonica		50.roky 17.st.		renesancia
	kostol s areálom	múr ohradný		17.st.		renesancia
	kostol s areálom	fara pamätná	Dobšínský, Čipka			klasicizmus
	kostol s areálom	hrob s náhrobkom	Čipka Jonatán Dobroslav	1861		
	hrob s náhrobníkom	hrob s náhrobníkom	Dobšínský P.			
	zvonica	zvonica drevená		90.roky 16.st.	1932	renesancia

Zdroj: ÚPN MR Teplý Vrch, 2002

Hrad, ktorý sa spomína v roku 1297, postavili v obci Derencsényiovcovi. V 15. storočí sa ho zmocnil Ján Jiskra a v roku 1451 ho dobyl Ján Hunyady. Hrad zanikol koncom 17. storočia a dodnes sa zachoval len vo forme kameňov a kamenia.

Evanjelický kostol v obci bol postavený v roku 1793 na staršom, neskororománskom základe z 13. storočia. Je obohnáný múrom so strelnými otvormi. V kostole je zachovalý maľovaný

kazetový strop, drevená kazateľnica s akantovou ornamentikou zo začiatku 18. storočia, organ s drevenou rokokovou skriňou je z r. 1799.

Ku kostolu patrí aj renesančná zvonica, drevená, zo 17. storočia a pamätná fara. Pri kostole sa nachádza hrob Pavla Dobšinského s náhrobníkom a hrob Jonatana Čipku s náhrobníkom.

Okrem týchto pamiatok sa na budove obecného úradu nachádza pamätná tabuľa Pavla Dobšinského a pod areálom kostola pamätník Pavla Dobšinského, ktorý bol odhalený v roku 1971. Jeho autorom je akademický sochár Miroslav Ksandra a inžinier architekt Jozef Chrobák.

Hmotné kultúrne dedičstvo obce tvoria aj murované domy z 19. a začiatku 20. storočia. Za obytnou časťou sa nachádzajú hospodárske priestory. Strechy sú sedlové s murovanými štítmi, ale aj valbové pod tvrdou krytinou. Priečelia sú bohato zdobené.

Nehmotné kultúrne dedičstvo

Nehmotného kultúrne dedičstvo sa v obci dodnes zachovalo vo forme niektorých tradícií a zvykov, ktoré sú zachovávané a prezentované prostredníctvom kultúrno – spoločenských podujatí v obci, z ktorých medzi podujatia regionálneho – nadregionálneho významu patrí:

- Dedina oživa (kultúrno - spoločenské podujatie)
- Zlatá podpora, zlaté pero, zlatý vlas (súťaž v prednese slovenskej rozprávky)
- Vôňa Vianoc (kultúrno - spoločenské podujatie)

Okrem tradícií a zvykov predstavuje hodnotnú súčasť nehmotného kultúrneho dedičstva pôsobenie P. E. Dobšinského v obci.

3.1.3 Ľudské zdroje

Vývoj počtu obyvateľov

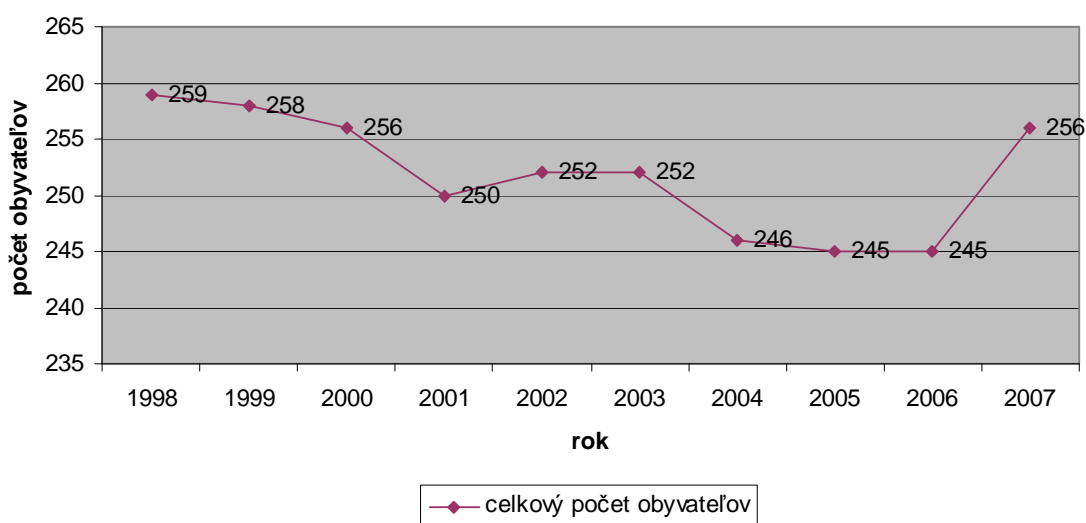
V súčasnosti žije v obci 256 obyvateľov (k 31.12.2007), čo je o 3 ľudí menej ako pred 10 rokmi. Celkovo možno konštatovať, že počet obyvateľov v obci počas sledovaného obdobia mierne klesal. Mierne nárast o 2 obyvateľov v porovnaní s predchádzajúcim rokom zaznamenala obec v roku 2002 a v poslednom sledovanom roku to bol nárast o 11 obyvateľov.

Tab. č. 3 - Vývoj počtu obyvateľov v obci Drienčany

rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
celkový počet obyvateľov	259	258	256	250	252	252	246	245	245	256

Zdroj: ŠÚ SR – Krajská správa v Banskej Bystrici 2007, evidencia obce Drienčany 2004

Graf č. 2 - Vývoj počtu obyvateľov v obci Drienčany

Štatistické údaje o počte obyvateľov a o ich pohybe sa nezhodujú, preto sú v nasledujúcich častiach mierne nezrovnalosti, ktoré v konečnom dôsledku nemajú výrazný vplyv na popisanie celkovej situácie vo vývoji počtu a pohybu obyvateľov v obci.

Pohyb obyvateľov

V sledovanom období 1998 – 2006 sa narodilo o 9 ľudí viac ako zomrelo. Počet obyvateľov sa z dôvodu prirodzeného prírastku mierne zvyšoval. Priemerne sa každý rok narodili 4 deti a 3 ľudia zomreli.

Tab. č. 4 - Prirodzený pohyb počtu obyvateľov v obci

rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	spolu
narodení	3	5	4	2	4	8	2	3	8	39
zomrelí	1	5	6	1	0	5	1	5	6	30
prirodzený prírastok/úbytok	2	0	-2	1	4	3	1	-2	2	9

Zdroj: ŠÚ SR – Krajská správa v Banskej Bystrici 2007

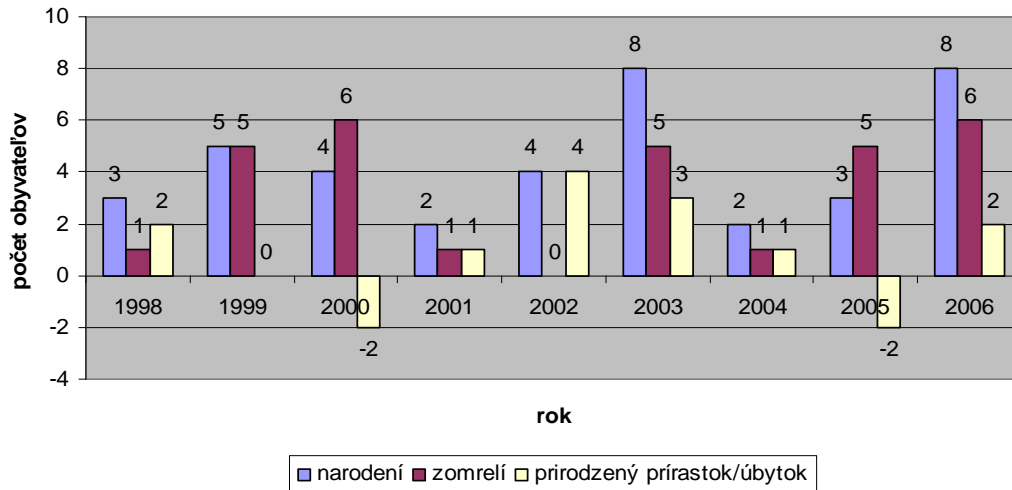
Tab. č. 5 - Pohyb obyvateľov v obci sťahovaním

rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	spolu
pristťahovaní	0	2	5	1	3	0	9	7	14	41
vysťahovaní	3	3	5	8	2	5	9	6	16	57
migračné saldo	-3	-1	0	-7	1	-5	0	1	-2	-16

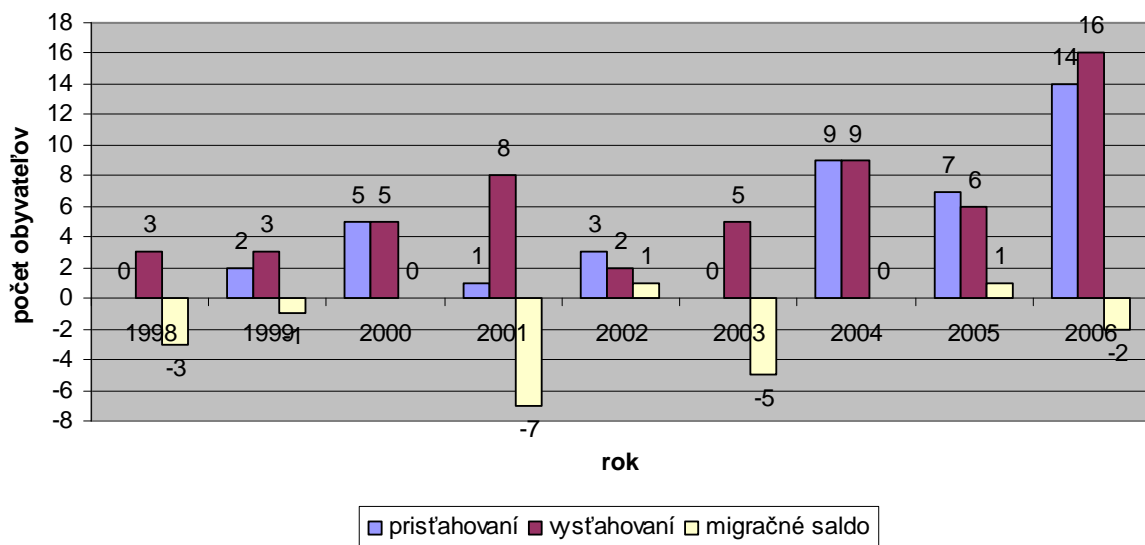
Zdroj: ŠÚ SR – Krajská správa v Banskej Bystrici 2007

V oblasti migrácie je situácia opačná, nakoľko v sledovanom období sa do obce prisťahovalo celkovo o 16 ľudí menej ako sa odťahovalo. Počet obyvateľov sa migráciou znižoval. Najvýraznejší pokles obyvateľov bol zaznamenaný v roku 2001, a to o 7 obyvateľov. Priemerne sa do obce ročne prisťahovali 4 ľudia a vystažovali 6 ľudí.

Graf č. 3 - Prirodzený pohyb počtu obyvateľov v obci

Graf č. 4 - Pohyb obyvateľov v obci sťahovaním

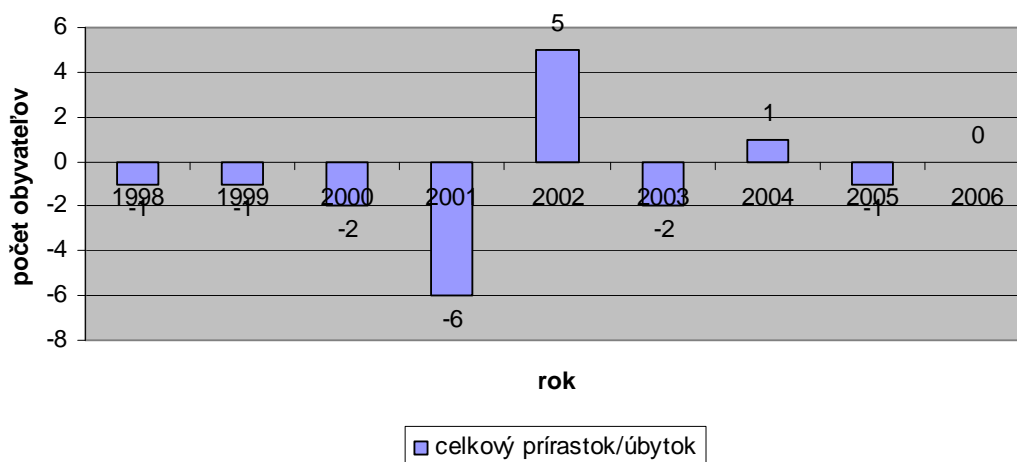

Celkovo došlo v obci Drienčany k úbytku obyvateľov, k najvýraznejšiemu v roku 2001, čo bolo spôsobené migráciou obyvateľov. V posledných rokoch je počet obyvateľov v obci pomerne ustálený.

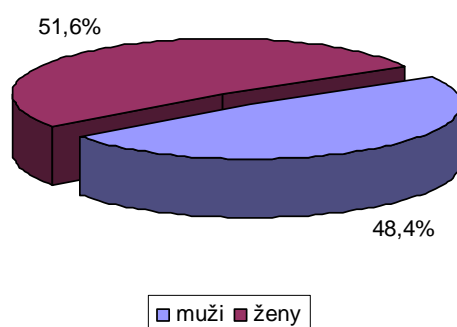
Tab. č. 6 - Celkový prírastok/úbytok obyvateľov v obci

rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	spolu
celkový prírastok/úbytok	-1	-1	-2	-6	5	-2	1	-1	0	-7

Zdroj: ŠÚ SR – Krajská správa v Banskej Bystrici 2007

Graf č. 5 - Celkový prírastok/úbytok obyvateľov v obci**Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku**

V roku 2007 žilo v obci Drienčany 256 obyvateľov, z čoho 51,6 % tvorili ženy a 48,4 % muži.

Graf č. 6 - Štruktúra obyvateľov v obci Drienčany podľa pohlavia

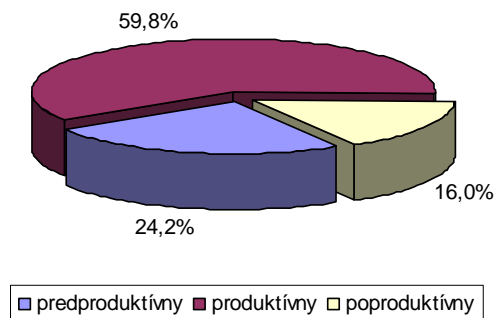
Obyvateľstvo v produktívnom veku predstavuje takmer 60 % z celkového počtu obyvateľov, pričom väčšie zastúpenie o necelé 1 % majú v ňom ženy. V poproduktívnom veku je situácia oveľa výraznejšia, kde ženy majú o 22 % väčšie zastúpenie ako muži. Naopak v predproduktívnom veku majú väčšinové zastúpenie muži, a to o viac ako 3 %. Obyvateľstvo v predproduktívnom veku má 8 % väčšie zastúpenie ako obyvateľstvo v poproduktívnom veku.

Tab. č. 7 - Štruktúra obyvateľov v obci Drienčany podľa pohlavia a veku

	predproduktívny vek		produktívny vek		poproduktívny vek		spolu	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
muži	32	51,6	76	49,7	16	39,0	124	48,4
ženy	30	48,4	77	50,3	25	61,0	132	51,6
spolu	62	24,2	153	59,8	41	16,0	256	100,0

Zdroj: SÚ SR – Krajská správa v Banskej Bystrici 2007

Graf č. 7 - Štruktúra obyvateľov v obci Drienčany podľa veku

Národnostná štruktúra obyvateľstva a etnické skupiny

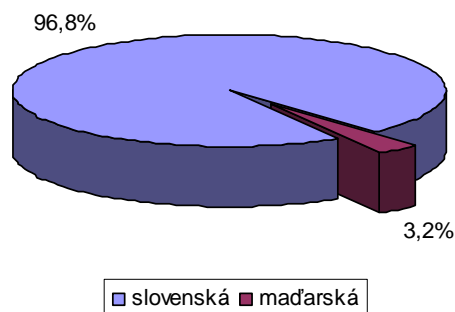
K slovenskej národnosti sa hlási len 96,8 % obyvateľov žijúcich v obci a zvyšných 3,2 % obyvateľov sa hlási k maďarskej národnosti. Štatistické údaje o počte rómskeho etnika nezodpovedajú skutočnému stavu v obci, nakoľko väčšina Rómov sa hlási k maďarskej alebo slovenskej národnosti.

Tab. č. 8 - Národnostné zloženie obyvateľov v obci Drienčany

	trvale bývajúce obyvateľstvo	slovenská		maďarská		rómska		iná/nezistená	
		počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Drienčany	250	242	96,8	8	3,2	0	0,0	0	0,0

Zdroj: ŠÚ SR – SODB, 2001

Graf č. 8 - Národnostné zloženie obyvateľov v obci Drienčany

Podľa sociografického mapovania rómskych osídlení na Slovensku realizovaného v roku 2004 Úradom splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity, žilo v obci Drienčany v danom roku 46 Rómov. Pri zohľadnení týchto údajov k počtu obyvateľov v danom roku (246 k 31.12.2004), podiel Rómov na celkovom počte obyvateľov obce predstavuje 18,7 %, čo je o 100 % viac ako pri štatistických zisťovaniach.

Tab. č. 10 - Podiel obyvateľov obce, žijúcich v rómskych osídleniach

obec	počet obyv.	z toho v rómskych osídleniach	
		počet	%
Drienčany	246	46	18,7

Zdroj: Atlas rómskych komunít na Slovensku, 2004

Rómske osídlenia sa nachádzajú v intraviláne obce a integrované v rozptyle medzi majoritnou populáciou. Infraštruktúra týchto osídlení je rovnaká ako infraštruktúra majority, ich vybavenie a kvalita života v nich je však na nižšej úrovni.

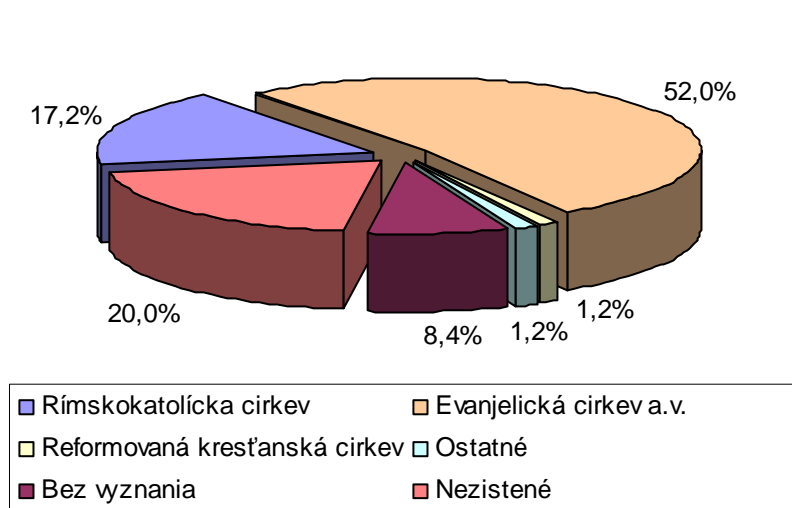
Vierovyznanie

Väčšina obyvateľov obce sa hlási k evanjelickému vyznaniu – 52 %. Druhým najpočetnejším vierovyznaním je rímskokatolícke s podielom 17,2 % obyvateľov. Obyvateľstvo bez vyznania tvorí 8,4 % obyvateľov. Početnú skupinu tvorí obyvateľstvo s nezisteným vierovyznaním.

Tab. č. 9 - Štruktúra obyvateľov v obci podľa vierovyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	Spolu	%
Rímskokatolícka cirkev	43	17,2
Evanjelická cirkev a.v.	130	52,0
Reformovaná kresťanská cirkev	3	1,2
Ostatné	3	1,2
Bez vyznania	21	8,4
Nezistené	50	20,0
Spolu	250	100,0

Zdroj: ŠÚ SR – SODB, 2001

Graf č. 9 - Štruktúra obyvateľov obce podľa vierovyznania**Stupeň a druh vzdelania**

Vzdelanostná úroveň v obci je podobne ako v okrese nízka, nakoľko viac ako 1/3 obyvateľov má ukončené len základné vzdelanie.

Tab. č. 10 - Bývajúce obyvateľstvo podľa najvyššieho skončeného stupňa vzdelania

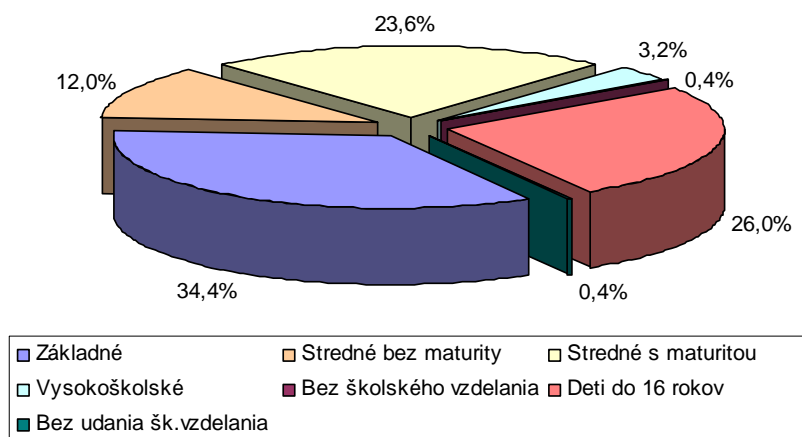
Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Spolu	v %
Základné	86	34,4
Učňovské (bez maturity)	30	12,0
Stredné odborné (s maturitou)	0	0,0
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	7	2,8
Úplné stredné odborné (s maturitou)	44	17,6
Úplné stredné všeobecné	8	3,2
Vyššie	0	0,0
Vysokoškolské	8	3,2
Ostatní bez udania školského vzdelania	1	0,4
Ostatní bez školského vzdelania	1	0,4
Deti do 16 rokov	65	26,0
Úhrn	250	100,0

Zdroj: ŠÚ SR – SODB, 2001

Ďalších 12 % obyvateľov má ukončené stredné vzdelanie bez maturity a 23,6 % úplné stredné vzdelanie. Vysokoškolsky vzdelaných je 3,2 % obyvateľov.

Nízka vzdelanostná úroveň má vo veľkej miere negatívny vplyv na zamestnateľnosť obyvateľov obce, prípadne ich udržanie sa na trhu práce. Táto situácia sa v súčasnosti mierne zlepšuje, nakoľko si mladá aj stredná generácia obyvateľov rozširuje svoje vzdelanie doplnením stredného i vysokoškolského vzdelania.

Graf č. 10 - Bývajúcce obyvateľstvo podľa najvyššieho skončeného stupňa vzdelania

Spoločenské organizácie

V obci aktívne pôsobí Dobrovoľný hasičský zbor, Občianske združenie Valgata, Poľovnícke združenie Háj a Miestny odbor Matice slovenskej. Obyvatelia obce združení v uvedených organizáciách sa aktívne zapájajú do aktivít obce, prípadne sami realizujú svoje aktivity v obci.

Tab. č. 11 - Spoločenské organizácie a záujmové spolky v obci

	DHZ	Občianske združenie/ nezisková organizácia	Pozemkové spoločenstvo/ Urbár	Hudobná skupina/ spevokol	Zväz protifašistických bojovníkov	Matica slovenská	Červený kríž	Bytové spoločenstvo	Telovýchovná jednota	Iné
Drienčany	1	OZ Valgata, PZ Háj	1	0	0	1	0	2	0	0

Zdroj: Obec Drienčany, 2004

Kultúra, šport a voľný čas

Okrem pravidelných podujatí ako sú oslavy Dňa matiek, Dňa detí alebo Mikuláša, organizuje obec každoročne spolu s ďalšími organizátormi podujatia regionálneho až nadregionálneho významu. Medzi najvýznamnejšie z nich patria:

- Dedina oživa (kultúrno - spoločenské podujatie)
- Zlatá podpora, zlaté pero, zlatý vlas (súťaž v prednese slovenskej rozprávky)
- Vôňa Vianoc (kultúrno - spoločenské podujatie)

Z kultúrnych zariadení sa v obci nachádza len kultúrny dom a obecná knižnica v priestoroch obecného úradu. Možnosti pre šport a trávenie voľného času v obci sú obmedzené na ihrisko pre deti vedľa obecného úradu, ktoré už nevyhovuje súčasným požiadavkám. Ďalšou možnosťou trávenia voľného času v obci je Náučný chodník Drienčanský kras.

3.1.4 Občianska vybavenosť a technická infraštruktúra

Domový a bytový fond

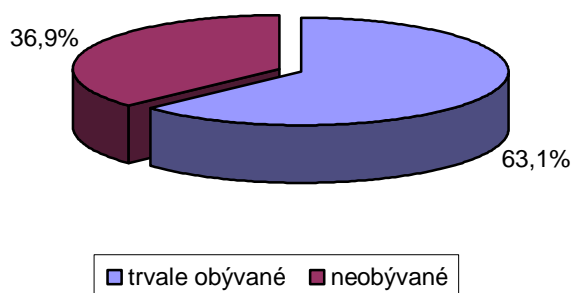
Domový fond v obci Drienčany tvorí spolu 107 domov, v ktorých je spolu 122 bytov. Trvale obývaných domov je 63 domov, z čoho 96,8 % predstavujú rodinné domy. Neobývaných je takmer 42 % domov v obci, čo je 44 domov, pričom 33 z nich je určených na rekreáciu.

Tab. č. 12 – Domový a bytový fond v obci Drienčany

		rodinné domy	bytové domy	spolu	v nich byty spolu
domov spolu		105	2	107	122
trvale obývané domy (TOD)		61	2	63	77
v % z TOD spolu		96,8	3,2	100,0	63,1
z toho	vlastníctvo bytového družstva	0	0	0	nie je k dispozícii
	vlastníctvo obce	0	0	0	nie je k dispozícii
	vlastníctvo FO	58	1	59	nie je k dispozícii
	vlastníctvo PO	0	0	0	nie je k dispozícii
	vlastníctvo ostatné	3	1	4	nie je k dispozícii
neobývané		44	0	44	45
neobývané v % z celkového počtu domov		41,9	0,0	41,1	36,9
priemerný vek domu		40	22	31	—

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2001

Graf č. 11 - Domový a bytový fond v obci Drienčany

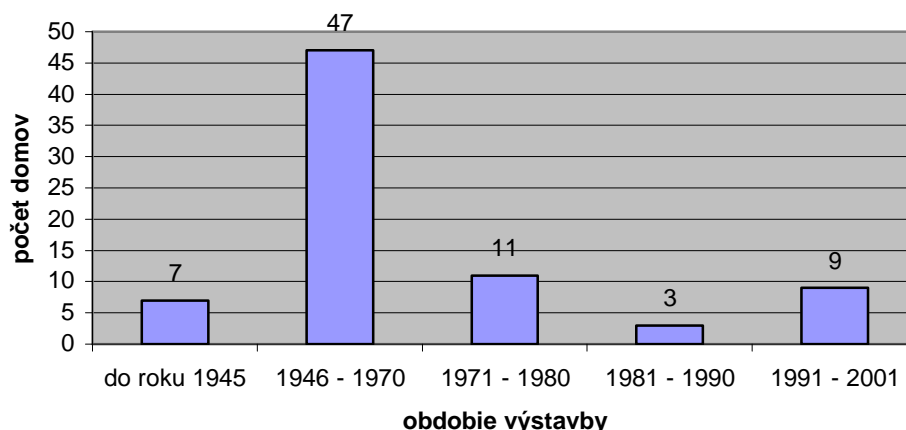
Domový a bytový fond obce je mierne zastaralý, nakoľko priemerný vek domu je 31 rokov. Najviac domov bolo v obci vystavaných v rokoch 1946 – 1970, a to 61 % z celkového počtu domov. V posledných hodnotených rokoch sa intenzita výstavby domového a bytového fondu znížila.

Tab. č. 13 - Obdobie výstavby bytového fondu v obci Drienčany

Obdobie výstavby bytov	v rodinných domoch	v bytových domoch	v domovom fonde spolu	
			počet	%
do roku 1945	7	0	7	9,1
1946 - 1970	41	6	47	61,0
1971 - 1980	11	0	11	14,3
1981 - 1990	3	0	3	3,9
1991 - 2001	4	5	9	11,7
SPOLU	66	11	77	100,0

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2001

Graf č. 12 - Obdobie výstavby bytového fondu v obci Drienčany

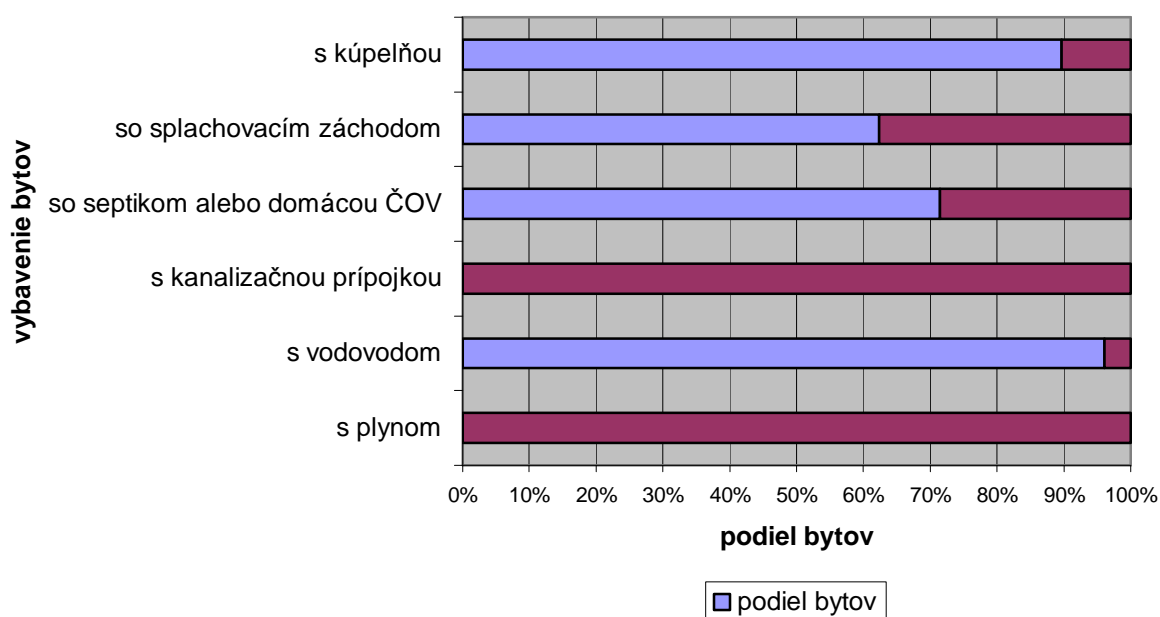
Zo 77 trvale obývaných bytov v obci je 96,1 % napojených na verejný vodovod. Necelých 72 % obývaných bytov má septik a ani jeden byt nemá kanalizačnú prípojku. Byty sú vykurované pevným palivom, pretože obec nie je plynofikovaná. Byty so splachovacím záchodom tvoria len 62,3 % z celkového počtu obývaných bytov.

Tab. č. 14 - Vybavenie trvale obývaných bytov v obci Drienčany

vybavenie bytov	počet	%
bytov spolu	77	100,0
s plynom	0	0,0
s vodovodom	74	96,1
s kanalizačnou prípojkou	0	0,0
so septikom alebo domácou ČOV	55	71,4
so splachovacím záchodom	48	62,3
s kúpeľňou	69	89,6

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2001

Graf č. 13 - Vybavenie trvale obývaných bytov v obci Drienčany

Technická, dopravná a komunikačná infraštruktúra

- **Cestná a železničná sieť**

Cestnú sieť v obci tvorí 2,5 km ciest III. kategórie. Tieto cesty nezodpovedajú dnešným požiadavkám automobilovej dopravy, nevyhovujúci je povrch, kvalita a technické parametre cesty.

Tab. č. 15 - Vybavenie obce Drienčany technickou infraštruktúrou

Infraštruktúra		km/počet/popis
cestná sieť		2,5 km
z toho	cesty I. kat.	---
	cesty II. kat.	---
	ostatné	2,5 km
železničná sieť		---
plyn		---
kanalizácia		---
ČOV		----
vodovod		2,6 km
vodný zdroj		pramene v obci Budikovany, Teplý Vrch a Veľký Blh
zber TKO		x
	klasický	x
	separovaný	x
spôsob vykurovania		tuhé palivo
vedenie elektrickej energie		x
	vzdušné	x
	káblové	---
železničná zastávka		---
autobusová zastávka		1
telefónny rozvod		x
rozhlas		x
TV		x
internet		x

Zdroj: vlastný prieskum 2004

- **Plynofikácia**

Obec Drienčany nie je plynofikovaná.

- **Kanalizácia**

Obec nemá vybudovaný kanalizačný systém ani čistenie odpadových vôd. Splaškové vody sú v obci zachytávané do žump a septikov, prípadne vyústené priamo do Blhu tesne nad vodnou nádržou, v ktorej kvalitu vody značne ovplyvňujú.

- **Zásobovanie pitnou vodou**

V obci je vybudovaný vodovod v dĺžke 2,6 km. Obce je zásobovaná pitnou vodou zo skupinového vodovodu Budikovany – Drienčany - Teplý Vrch - Veľký Blh. Zdrojom vody sú pramene nachádzajúce sa nad obcou Budikovany, v obci Teplý Vrch a v katastri Veľký Blh. Na skupinový vodovod je pripojených 100 % obyvateľov obce.

Miestna časť Papča, ktorá patrí do obce Drienčany, je zásobovaná z vlastného miestneho vodovodu.

- **Zásobovanie elektrickou energiou**

Obec je zásobovaná elektrickou energiou zo vzdušnej 22 kV linky č. 342 a distribučnej trafostanice. Sekundárna elektrická sieť obce je vedená vzdušne na betónových stĺpoch

a domácnosti, objekty vybavenosti a výroby sú na ňu napojení vzdušnými uličnými elektrickými vedeniami.

- **Zásobovanie teplom**

Objekty IBV a občianskej vybavenosti sú vykurované hlavne tuhým palivom s ústredným alebo lokálnym vykurovaním. Podiel bytov s ústredným kúrením je 46,8 %.

- **Nakladanie s komunálnym odpadom**

V obci je zabezpečený zber komunálneho odpadu, založený na pravidelnom systéme zberu prostredníctvom zberných nádob a veľkorozmerových kontajnerov. Interval zberu je dvakrát mesačne. Zber odpadov je zabezpečovaný spoločnosťou Brantner Gemer s.r.o. Rimavská Sobota. Odpad z obce je ukladaný na skládku komunálneho odpadu v Lučenci. V obci sa realizuje aj separovaný zber odpadov do vriec, prípadne zberných nádob. Medzi zbierané odpady patria plasty, papier a sklo.

- **Dopravné spojenie**

Dopravné spojenie je zabezpečené autobusovou a automobilovou dopravou.

- **Informačná a komunikačná infraštruktúra**

Obec Drienčany vo verejnej telefónnej sieti patrí do primárnej oblasti (PO) Lučenec. Telefonické spojenie zabezpečujú telefónne rozvody a mobilní operátori. V obci funguje obecný rozhlas. V obci je dostupné aj internetové pripojenie.

Stav spracovania územnoplánovacej dokumentácie

Obec Drienčany má schválený Územný plán z roku 1989. Územný plán, stupeň - Prieskumy a rozbor má spracovaný aj mikroregión Teplý Vrch z marca 2004.

Vysporiadanie vlastníckych vzťahov a pozemkové úpravy

Zmyslom ROEP je sústrediť všetky dostupné údaje o pozemkoch v danom katastrálnom území a o právnych vzťahoch k nim, aby po zapísaní do Katastra nehnuteľností mohli byť využívané ako údaje katastra, čo v konečnom dôsledku bude znamenať zrýchlenie operácií na trhu s nehnuteľnosťami, a teda i zvýšenie právnej istoty vlastníkov a iných oprávnených k nehnuteľnostiam.

K roku 2008 bolo podľa zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách zabezpečené usporiadanie pozemkového vlastníctva. Zostavovanie registrov podľa tohto zákona bolo vykonávané mimo zastavaného územia obcí (v extraviláne), a to vo forme registra pôvodného stavu (RPS), registra vlastníckych práv (RVP) alebo zjednodušeného registra pôvodného stavu (ZRPS). V roku 1995 bol vypracovaný zákon NR SR č. 180/1995 Z.z. o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim, podľa ktorého sú práce vykonávané v celom katastrálnom území (v intraviláne aj extraviláne) vo forme zostavovania registra obnovenej evidencie pozemkov (ROEP).

Tab. č. 16 – Stav obnovy evidencie niektorých pozemkov v katastrálnom území obce

Drienčany

katastrálne územie	konanie o pozemkových úpravách podľa zákona NR SR č.330/1991 Zb.	konanie o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim podľa zákona NR SR č. 180/1995 Z.z.		projekt pozemkových úprav
	ZRPS	RvIN	ROEP	PPÚ
Drienčany	ukončený	ukončený	—	—

Zdroj: Úrad geodézie, kartografie a katastra Rimavská Sobota 2008

Registre zostavené podľa zákona SNR č. 330/1991 Zb. v znení neskorších predpisov (RPS, RVP a ZRPS) sa rozšíria podľa zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. v znení neskorších predpisov o zastavané územia obce (intravilán), a to formou registra obnovenej evidencie pozemkov zostaveného po RVP alebo ZRPS (RvIN).

V k.ú. Drienčany bolo ukončené zostavenie zjednodušeného registra pôvodného stavu (ZRPS) podľa zákona č. 330/1991 Zb., rovnako aj RvIN.

Školstvo, zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

Deti z obce navštevujú materskú a základnú školu prevažne v obci Teplý Vrch, do stredných škôl dochádzajú do okresného mesta Rimavská Sobota.

V obci nie je zdravotné stredisko. Zdravotná starostlivosť pre obyvateľov obce je poskytovaná v okresnom meste Rimavská Sobota.

Zariadenia sociálnej starostlivosti v obci nie sú zastúpené. Obyvateľom obce sú k dispozícii domovy dôchodcov, domov sociálnych služieb a denný detský stacionár v obciach v okrese.

Spoločenské a športové zariadenia

V obci sa nachádza kultúrny dom s kapacitou sály 120 ľudí. Využíva sa najmä na kultúrne podujatia, na rôzne príležitosti a akcie. Kapacita sály pre podujatia obecného významu dostatočne postačuje, avšak pri ostatných podujatiach je nedostatočná. Priestory kultúrneho domu si aj vzhľadom na počet organizovaných podujatí a počet ich návštevníkov vyžadujú rekonštrukciu a modernizáciu.

Tab. č. 17 – Kultúrny a spoločenský život, trávenie voľného času v Drienčany

	Kultúrny dom	Detské ihrisko	Futbalové ihrisko	Iné ihriská	Telocvičňa	Fitness	Plaváreň/ pláž.kúpalisko	Kolkáreň	Pohostinstvá	Ubytovňa	Kluby	Iné
Drienčany	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	Klub mládeže	0

3.1.5 Ekonomické zdroje

Ekonomické sektory a ich zastúpenie

V obci Drienčany prevažujú odvetvia poľnohospodárskych činností, autodoprava a maloobchod. Väčší počet podnikateľských subjektov je v terciárnom sektore, pretože svoju činnosť vykonávajú najmä ako drobní živnostníci. Obec má dobrú polohu z hľadiska rozvoja cestovného ruchu, nakoľko sa nachádza v blízkosti vodnej nádrže Teplý Vrch, avšak v tejto oblasti zatiaľ služby neposkytuje žiadny z podnikateľských subjektov.

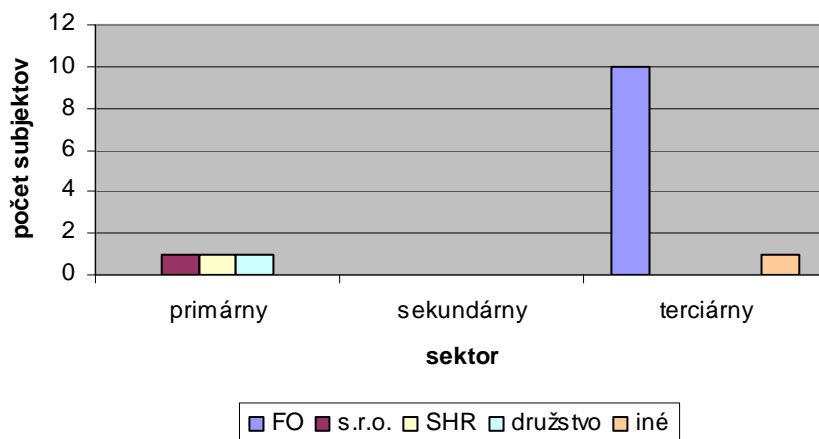
Drobní živnostníci sú najmä samozamestnávateľmi, trvalé pracovné miesta sú vytvorené v maloobchode a pohostinských službách, v poľnohospodárstve sú vytvorené sezónne pracovné miesta. Vzhľadom na počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva, podnikateľský sektor nie je hlavným zdrojom zamestnania občanov v obci.

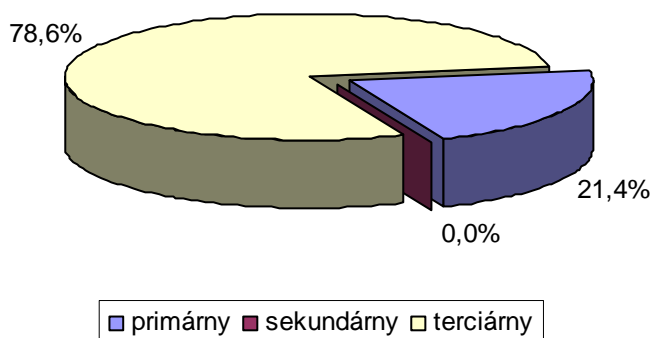
Tab. č. 18 – Počet podnikateľských subjektov podľa sektorov

sektor	fyzická osoba		s.r.o.		súkromne hospodár. roľník /SHR/		družstvo		iné	
	počet subj.	počet zam.	počet subj.	počet zam.	počet subj.	počet zam.	počet subj.	počet zam.	počet subj.	počet zam.
PRIMÁRNÝ	počet podnikateľských subjektov spolu: 3									
poľnohospodárstvo			1	7	1	0	1	likv.		
primárny spolu:			1	7	1	0	1			
SEKUNDÁRNÝ	počet podnikateľských subjektov spolu: 0									
sekundárny spolu:										
TERCIÁRNÝ	počet podnikateľských subjektov spolu: 11									
Pilčičke práce, sprac. guľatiny, polotovary	2									
Pohostinské služby	1									
Maloobchod	2									
Autodoprava	2	1							1	0
Služby v poľnohospodárstve	2	2								
Masážne služby	1									
terciárny spolu:	10	3							1	0
počet podnik. subj. celkom: 14	10	3	1	7	1	0	1	0	1	0

Zdroj: ŽR SR, vlastné, 2004

Graf č. 14 – Počet podnikateľských subjektov podľa sektorov

Graf č. 15 - Podiel podnikateľských subjektov podľa sektorov

Z hľadiska počtu podnikateľských subjektov je primárny sektor zastúpený 21,4 %-ami, sekundárny 0 %-ami a terciárny 78,6 %-ami. Z odvetví prevažuje maloobchod, autodoprava a služby v poľnohospodárstve a lesníctve.

Najviac ľudí v obci zamestnáva primárny sektor, v odvetví poľnohospodárstva. Väčšina obyvateľov obce však dochádza za prácou najmä do okresného mesta Rimavská Sobota.

Významné podniky v obci

K významnejším subjektom z hľadiska počtu pracovných miest patrí poľnohospodárska spoločnosť Agro Karas, s.r.o., ktorá má v obci prevádzku. Hospodári na výmere 1136 ha, venuje sa rastlinnej výrobe (repka olejná, obilniny, trávy na semeno). Živočíšna výroba je zameraná najmä na chov oviec (500 ks) a hovädzieho dobytku (140 ks).

Spoločnosť Agro Karas, s.r.o. v období od roku 2005 má záujem investovať v oblasti chovu oviec na mlieko, budovanie dojární pre ovce. V spolupráci s ďalšími podnikateľskými subjektami v území doriešiť finalizáciu spracovania ovčieho mlieka i mäsa. Spoločnosť má záujem diverzifikovať svoje aktivity v oblasti agroturistiky, budovať ubytovacie zariadenie v obci.

V katastri obce hospodári aj poľnohospodárska spoločnosť Agrotrade, spol. s.r.o., ktorá sa venuje pestovaniu obilnín, olejní, krmovín a chovu oviec, jej sídlo je v obci Padarovce.

V obci hospodári aj Agrodružstvo Španie Pole, ktoré patrí čo do rozlohy pôdneho fondu a počtu zvierat medzi najväčšie v Mikroregiónu Teplý Vrch. V Drienčanoch vlastní hospodársky dvor, na ktorom sa chovajú ošípané, ovce, a hovädzí dobytok. V budúcnosti sa firma chce zamerať na chov oviec.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

Počet ekonomicky aktívnych obyvateľov (EAO) sa v súčasnosti na úrovni obcí nesleduje, len na úrovni okresu, kraja a štátu. Počet EAO v obci Drienčany je k dispozícii posledne za rok 2001, kedy bolo v obci 111 EAO, čo je 44,4 % z trvale bývajúcего obyvateľstva.

Tab. č. 19 – Podiel EAO na bývajúcóm obyvateľstve v obci

	Trvale bývajúcę obyvateľstvo			Podiel žien v %	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo			Podiel EAO v %	Podiel žien v % z EAO
	Spolu	Muži	Ženy		Spolu	Muži	Ženy		
Drienčany	250	119	131	52,40	111	59	52	44,4	46,85

Zdroj: ŠÚ SR 2001

V porovnaní s vývojom počtu EAO na úrovni okresu Rimavská Sobota, kde pomer EAO v roku 2006 bol takmer rovnaký ako v roku 2001, možno konštatovať, že uvedený podiel EAO v obci Drienčany je aj v súčasnosti podobný.

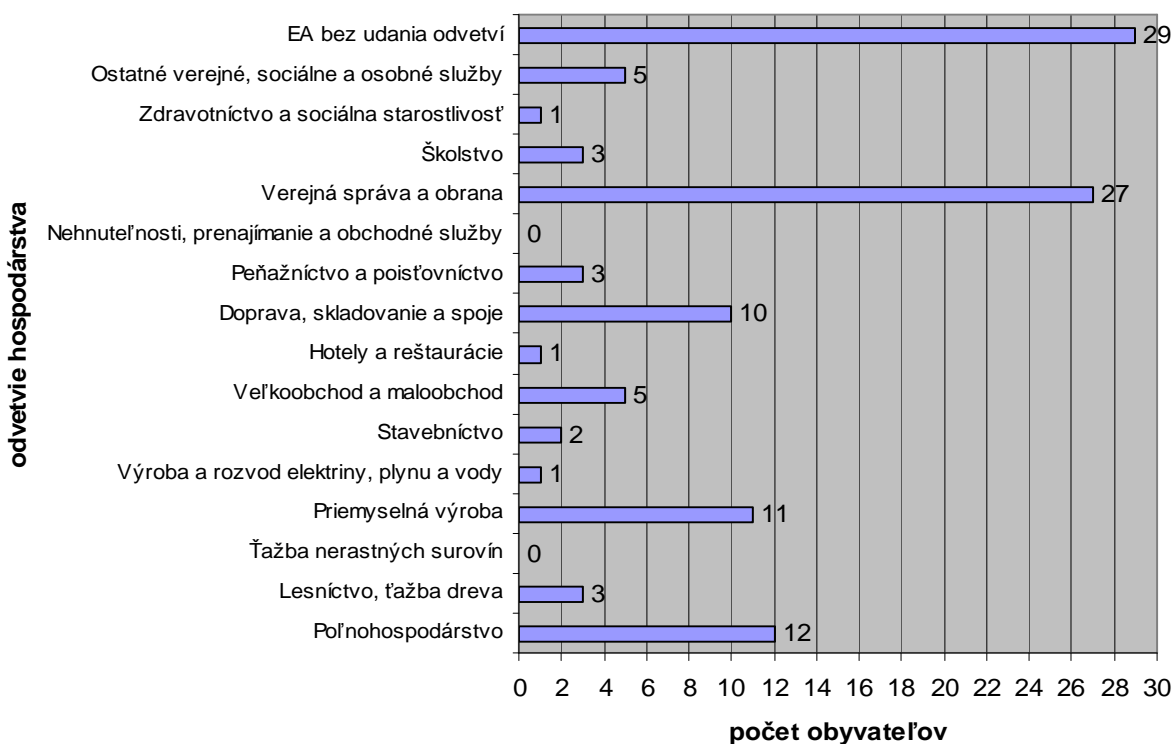
Zamestnanosť

Z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov najviac ľudí pracuje v priemyselnej výrobe – 18,4% predovšetkým v meste Rimavská Sobota. Ďalších 17,8 % EAO pracuje v poľnohospodárstve a v zdravotníctve 9,2 %. Ostatné odvetvia majú podiel do 8 %.

Tab. č. 27 – Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetvia hospodárstva

Odvetvie hospodárstva	Spolu	v %
Poľnohospodárstvo	12	10,6
Lesníctvo, ťažba dreva	3	2,7
Ťažba nerastných surovín	0	0,0
Priemyselná výroba	11	9,7
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	1	0,9
Stavebníctvo	2	1,8
Veľkoobchod a maloobchod	5	4,4
Hotely a reštaurácie	1	0,9
Doprava, skladovanie a spoje	10	8,8
Peňažníctvo a poisťovníctvo	3	2,7
Nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné služby	0	0,0
Verejná správa a obrana	27	23,9
Školstvo	3	2,7
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	1	0,9
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	5	4,4
EA bez udania odvetví	29	25,7
Spolu	113	100,0

Zdroj: SODB 2001

Graf č. 16 – Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetvia hospodárstva

Počet pracovných miest v obci je minimálny, preto väčšina obyvateľov obce denne dochádza za prácou do iných obcí v okolí. Najviac ľudí dochádza za prácou do mesta Rimavská Sobota. V súčasnosti veľký počet, najmä mladších ľudí, odchádza za prácou a lepšími podmienkami do západných regiónov Slovenska i do zahraničia.

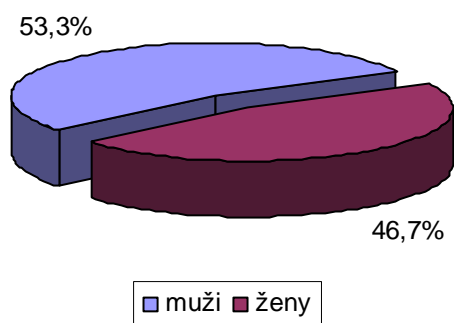
Nezamestnanosť

Miera nezamestnanosti ku koncu roka 2008 dosahovala v obci 13,4 %, čo je pomerne vysoká miera, ale výrazne pod priemerom okresu Rimavská Sobota, ktorý má dlhodobo najvyššiu nezamestnanosť v rámci Slovenska. Z 15 evidovaných nezamestnaných tvorili 53,3 % muži a 46,7 % ženy.

Tab. č. 28 - Nezamestnanosť v obci podľa pohlavia

obyvateľov spolu	EAO		z toho uchádzači o zamestnanie (UoZ)						informatívna miera nezamestnanosti
	počet	%	spolu		muži		ženy		
počet	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	%
245	112	45,8	15	13,4	8	53,3	7	46,7	13,4

Zdroj: ÚPSVaR Rimavská Sobota 2008

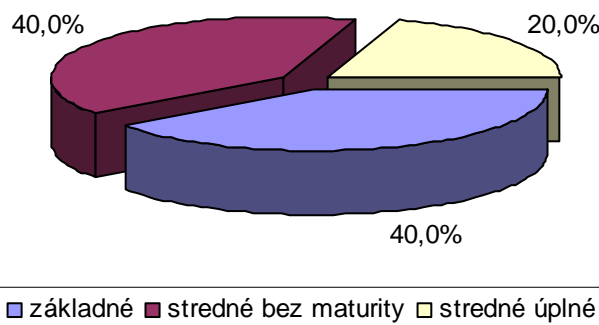
Graf č. 17 - Nezamestnanosť v obci podľa pohlavia

Na nezamestnanosti sa vo veľkej miere podieľa nízka vzdelanostná úroveň, o čom svedčí aj štruktúra nezamestnaných podľa vzdelania. Až 40 % uchádzačov o zamestnanie (UoZ) tvoria nezamestnaní, ktorí majú ukončené základné vzdelanie a ďalších 40 % tvoria UoZ so stredným vzdelaním bez maturity. Nezamestnaní s úplným stredoškolským vzdelaním predstavujú 20 % z celkového počtu UoZ.

Tab. č. 29 – Štruktúra nezamestnaných podľa ukončeného vzdelania

obyv. spolu	EAO	z toho uchádzači o zamestnanie (UoZ) podľa vzdelania										
		spolu	bez vzdelania		základné		stredné bez maturity		stredné úplné		vysokoškolské	
počet	počet	počet	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
245	112	15	0	0,0	6	40,0	6	40,0	3	20,0	0	0,0

Zdroj: ÚPSVaR Rimavská Sobota 2008

Graf č. 18 – Štruktúra nezamestnaných podľa ukončeného vzdelania

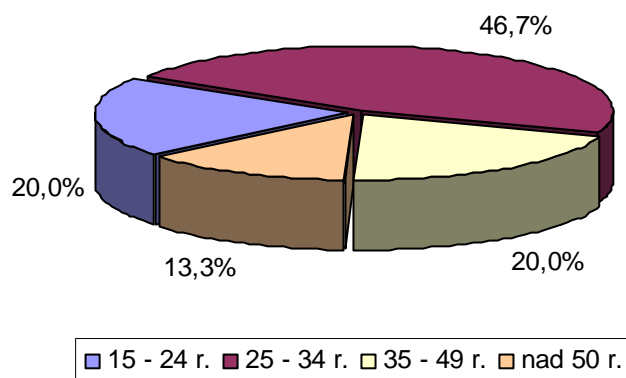
Z hľadiska vekového zloženia je najviac nezamestnaných vo veku 25 – 34 rokov, a to 46,7 %. Vo vekových kategóriách 15 – 24 rokov a 35 – 49 rokov je rovnako po 20 % nezamestnaných.

Tab. č. 30 – Štruktúra nezamestnaných podľa veku

obyvateľov spolu	EAO	z toho uchádzači o zamestnanie (UoZ) podľa veku								
		spolu	15 - 24 r.		25 - 34 r.		35 - 49 r.		nad 50 r.	
počet	počet	počet	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
245	112	15	3	20,0	7	46,7	3	20,0	2	13,3

Zdroj: ÚPSVaR Rimavská Sobota 2008

Graf č. 19 – Štruktúra nezamestnaných podľa veku

3.2 SWOT analýza

SWOT analýza je analýzou silných a slabých stránok, príležitostí a možných ohrození. Analýza silných a slabých stránok popisuje súčasný stav v obci. Analýza príležitostí a ohrození zahŕňa faktory, ktoré môžu mať vplyv na budúci rozvoj obce.

SWOT analýza obce Drienčany bola zostavená na základe SWOT analýzy Mikroregiónu Teplý Vrch.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<p>Prírodné zdroje</p> <ul style="list-style-type: none"> - prírodný potenciál pre rozvoj cestovného ruchu a agroturistiky - vhodné podmienky pre poľnohospodárstvo - prírodné krásy - výhodná poloha územia - dobrá „hubárska“ poloha <p>Historické a kultúrne zdroje</p> <ul style="list-style-type: none"> - historické pamiatky okolia - udržiavané tradičné remeslá <p>Ľudské zdroje</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohostinní ľudia - pracovitosť našich ľudí strednej a staršej generácie - záujem o vzdelanie - dobrý prístup občanov k informáciám - existencia profesionálnych a dobrovoľných MVO v regióne pre podporu regionálneho rozvoja <p>Technická a občianska vybavenosť</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozbiehajúca separácia odpadov - existujúce priestory pre kultúru a šport <p>Ekonomické zdroje</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostatok voľnej pracovnej sily - dlhoročná tradícia v poľnohospodárstve - rozvíjajúce sa malé výrobné podniky 	<p>Prírodné zdroje</p> <ul style="list-style-type: none"> - znečistené životné prostredie <p>Historické a kultúrne zdroje</p> <p>Ľudské zdroje</p> <ul style="list-style-type: none"> - slabšia vzdelanostná úroveň - odchod mladých ľudí - nedostatok kultúrnych, športových a spoločenských podujatí - prestáre obyvateľstvo - vandalizmus niektorých občanov - slabší záujem o organizovanie kultúrnych a voľno časových aktivít zo strany občanov - slabšia vybavenosť športových zariadení - slabšia jazyková úroveň - nezáujem mladých ľudí vo veku 18 - 25 rokov o efektívne využívanie voľného času <p>Technická a občianska vybavenosť</p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná technická infraštruktúra (chýba kanalizácia, ČOV) - zlý technický stav miestnych komunikácií <p>Ekonomické využitie zdrojov</p> <ul style="list-style-type: none"> - nezamestnanosť - nedostatočná propagácia daností a aktivít územia - nedostatočné autobusové spojenie - pokles malých farmárov - slabo ohodnotená práca - nedostatok pracovných príležitostí - nedostatok ubytovacích a stravovacích kapacít - slabo rozvinutý cestovný ruch - nevyužívanie obnoviteľných zdrojov energie - nedostatok finančných prostriedkov obyvateľstva - nevyužívanie miestnych zdrojov - nedostatočná podpora podnikateľov - čierna práca

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<p>Ekonomické</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky - podpora malých a stredných podnikateľov - spolupráca miestnych podnikateľských subjektov - zviditeľnenie obce - program LEADER a fondy EÚ - Fond sociálneho rozvoja - separovaný zber - podpora rozvoja poľnohospodárstva a finalizáciou vlastných výrobkov - príviv investícií z vonka - využitie voľných budov po majetkovo - právnom vypořádání <p>Sociálne</p>	<p>Miestne</p> <ul style="list-style-type: none"> - klesajúca populácia - nízka kúpyschopnosť obyvateľov - nízky záujem ľudí o veci verejné - nevysporiadanie vlastníckych vzťahov <p>Regionálne a národné</p> <ul style="list-style-type: none"> - nevyhovujúca legislatíva nepodporujúca malé obce, rozvoj podnikania - cenová konkurencia tovarov a služieb - normy a podmienky EÚ - prehlbujúce sa regionálne rozdiely - nepripravenosť obce na čerpanie a následné prefinancovanie projektov z eurofondov

3.3 Analýza problémov

Analýza problémov v obci vychádza zo spoločnej analýzy problémov 29 obcí združených v mikroregiónoch Rimava a Rimavica a Teplý Vrch, zostavenej na spoločných stretnutiach zástupcov verejného, súkromného a občianskeho sektoru z každej obce. Na identifikáciu problémov bola použitá matica problémov.

Spoločné problémy obcí boli aktualizované a doplnené podľa potrieb obce na verejnom stretnutí v obci.

Najdôležitejšie problémy v obci, ktoré je potrebné prioritne riešiť:

1. Nedostatok pracovných príležitostí a nízka vzdelanostná úroveň
2. Nízka vzdelanostná úroveň
3. Nezáujem ľudí o veci verejné
4. Nedostatočná atraktivita obce

4. STRATEGICKÁ ČASŤ

4.1 Ciele

Na základe analýzy problémov si zástupcovia obce Drienčany stanovili nasledovné ciele do roku 2015:

Strategický cieľ:

1. Podporiť tvorbu a udržanie pracovných príležitostí u miestnych subjektov

Špecifické ciele:

- 1.1 Podpora ekonomickej diverzifikácie vidieka
- 1.2 Podpora poľnohospodárstva a lesníctva ako hospodárskeho odvetvia s ohľadom na krajínovtvorbu
- 1.3 Podpora využívania alternatívnych zdrojov energie

Strategický cieľ:

2. Podporiť rozvoj celoživotného vzdelávania občanov podľa potrieb

Špecifické ciele:

- 2.1 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne občanov územia
- 2.2 Podpora rozvoja osobností detí a mládeže

Strategický cieľ:

3. Zvýšiť záujem o veci verejné prostredníctvom rozvoja občianskych iniciatív a aktivít

Špecifické ciele:

- 3.1 Podpora zvyšovania participácie občanov na zlepšení kvality života
- 3.2 Podpora zvyšovania úrovne prístupu občanov k informáciám a propagácia územia

Strategický cieľ:

4. Zlepšiť hmotné a duchovné prostredie v obci

Špecifické ciele:

- 4.1 Podpora zlepšenia stavu technickej a sociálnej infraštruktúry v obci
- 4.2 Podpora udržiavania a obnovy tradícií a remesiel v obci

4.2 Akčný plán

Akčný plán obce Drienčany tvorí samostatnú prílohu PHSR obce Drienčany.

5. ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce má zmysel, len ak nasleduje systematická realizácia naplánovaných aktivít, ktorej nevyhnutným predpokladom je finančné a administratívne zabezpečenie.

5.1 Finančné zabezpečenie

Jednotlivé aktivity, potrebné na naplnenie cieľov PHSR, sú finančne vyčíslené v akčnom pláne na najbližšie obdobie 1 – 2 rokov. Finančná náročnosť jednotlivých aktivít je stanovená odhadom.

Potenciálne zdroje na realizáciu aktivít PHSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce
- miestne zdroje – príspevky podnikateľov, združovanie prostriedkov obcí,...
- regionálne zdroje – VÚC
- štátne dotácie a fondy
- súkromné nadácie
- bankové úvery
- štrukturálne fondy Európskej únie
- zahraničné fondy v SR (nórske, švajčiarske,...)

5.2 Administratívne zabezpečenie

Nevyhnutnou podmienkou plnenia PHSR je administratívne zabezpečenie jeho realizácie. Úlohou starostu a poslancov obecného zastupiteľstva je minimálne raz do roka zhodnotiť plnenie aktivít a navrhnúť, prípadne doplniť plán aktivít na ďalšie obdobie.

Vzhľadom na veľkosť obce a vlastné ľudské kapacity zabezpečuje plánovanie a realizáciu aktivít PHSR starosta, poslanci obecného zastupiteľstva a zamestnanci obecného úradu. Zároveň koordinujú a monitorujú projekty a dohliadajú na čerpanie finančných prostriedkov.

Na prípravu projektov sa doporučuje využívať vlastné zdroje, prípadne kapacity Mikroregiónu Teplý Vrch alebo iných poradenských inštitúcií v regióne.

6. HODNOTENIE A AKTUALIZÁCIA PHSR

6.1 Monitoring a hodnotenie PHSR

Monitorovanie a hodnotenie plnenie PHSR budú minimálne raz ročne vykonávať poslanci obecného zastupiteľstva a starosta obce na základe stanovených hodnotiacich a monitorovacích ukazovateľov.

6.2 Aktualizácia PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Drienčany je otvorený dokument, ktorý bude pravidelne vyhodnocovaný a aktualizovaný podľa potrieb obce, jej občanov a subjektov v nej pôsobiacich.

Návrhy na zmeny a doplnenia PHSR je možné predkladať obecnému zastupiteľstvu vo forme návrhu na doplnenie alebo zmenu PHSR, ktorý bude obecné zastupiteľstvo schvaľovať. Rovnako bude navrhovaný aj akčný plán na ďalšie obdobie, ktorý bude po schválení spolu s uznesením obecného zastupiteľstva o jeho schválení tvoriť ďalšiu prílohu PHSR.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY A MATERIÁLOV

1. Príručka pre mikroregióny a obce na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ARVI Nitra a VOKA Banská Bystrica, 2002
2. Územný plán Mikroregiónu Teplý Vrch – *Prieskumy a rozbor*, SAŽP, Banská Bystrica, 2004
3. Nitrátová direktíva – Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy - <http://www.vupu.sk>
4. Lokality NATURA 2000 – <http://www.sopsr.sk/natura/>
5. Lesy Slovenskej republiky, š.p., Rimavská Sobota
6. G.Zubriczký a J.Szöllös: Gemer – Malohont, Spoznávame Slovensko, Vydavateľstvo DAJAMA, Bratislava, 1.vydanie, 2002
7. Krásky Slovenska, č.3-4, 2004
8. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, Krajská správa štatistického úradu SR, Banská Bystrica, 2001 (SODB)
9. Evidencia obce Kružno
10. Živnostenský register SR – <http://www.zrsr.sk>
11. Obchodný register SR – <http://www.orsr.sk>
12. Príručka pre rozvoj vidieka, Vidiecky parlament Banskobystrického kraja, Banská Bystrica, 2003
13. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Rimavská Sobota (ÚPSVaR)
14. Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, Rimavská Sobota (ÚGKaK)

PRÍLOHY

- Príloha č. 1 **Aktuálny akčný plán na roky 2010 – 2011**, schválený uznesením
Obecného zastupiteľstva v Drienčanoch pod č.
zo dňa

PRÍLOHA Č. 1

AKČNÝ PLÁN NA ROKY 2010 – 2011

k napĺňaniu strategického cieľa 5. Zlepšiť hmotné a duchovné prostredie v obci

Špecifický cieľ	Aktivita	Žiadateľ	Miesto realizácie	Rok realizácie	Finančná náročnosť		Donor/zdroj	Monitorovacie ukazovatele
					EUR	SKK		
4.1 Podpora zlepšenia stavu technickej a sociálnej infraštruktúry v obci	Prestavba kultúrneho domu v obci	Obec Drienčany	Drienčany	2010	90 000,00	2 711 340,00	PRV - os 4 Leader	- 1 obnovený kultúrny dom
	Spracovanie projektovej dokumentácie úpravy okolia fary vrátane rekonštrukcie fary	Obec Drienčany	Drienčany	2010	3 300,00	99 415,80	Program obnovy dediny	- 1 projektová dokumentácia
	Výstavba pódia (amfiteátra)	Obec Drienčany	Drienčany	2010	3 300,00	99 415,80	Konto Orange, VZN BBSK	- 1 pódium
	Spracovanie projektovej dokumentácie na vybudovanie kanalizácie	Obec Drienčany	Drienčany	2010	17 000,00	512 412,00	Environmentálny fond SR, PRV - os 3, vlastné zdroje	- 1 projektová dokumentácia
	Vybudovanie kanalizácie v obci	Obec Drienčany	Drienčany	2011	470 000,00	14 159 220,00		- vybudovaná kanalizácia (m) - kanalizačné prípojky (počet)
4.2 Podpora udržiavania a obnovy tradícií a remesiel v obci	Realizácia pravidelných aktivít (nad)regionálneho významu (Dedina oživa, Prednes rozprávky, Vôňa Vianoc)	Obec Drienčany	Drienčany	každý rok	6 000,00	180 756,00	VZN BBSK	- 3 podujatia (nad)region. významu - návštevníci podujatí (počet)

* Konverzný kurz: 1 EUR = 30,1260 SKK